

Asia: VN/27126/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto

Huomiot hallituksen esityksen yleisperusteluihin (esityksen luvut 1-5 ja 8-12)

Ympäristöministeriö

Lausuntopyyntö:

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kuntaliitto kiittää ympäristöministeriötä lausuntopyynnöstä ja esittää kantanaan seuraavaa:

Esityksen tavoitteena on kehittää ympäristöllisiä lupamenettelyjä koskevaa sääntelyä ja edistää keskeisiä yhden luukun mallin toteuttamiseen liittyviä hallitusohjelman kirjauksia. Esityksessä ehdotetaan useita säännösmuutoksia, joilla toteutettaisiin ympäristöllisten asioiden yhden luukun asiointimahdollisuutta Lupa- ja valvontavirastossa (LVV).

Kuntaliitto kannattaa esitettyä perusratkaisua eli yhdenmätyn lupamenettelyn kumoamista, valtion yhteismenettelyn laajentamista sekä uutta yhdenmättyä menettelyä Tukesin ja LVV:n välillä. Kuntien viranomaismenettelyjen osalta uusi ehdotettu laki ja yhdenmätyn lupamenettelyn kumoaminen muuttaa kuitenkin kuntien ja valtion yhteistyörakennetta ympäristö-hallinnossa. Olisi toivottavaa, että löytyisi muita yhteistyömahdollisuuksia, ettei alueelliset ja paikalliset ympäristöviranomaiset eriytyisi liikaa toisistaan. Yhteistyötä on pyritty kehittämään viime vuosina. Eri lakeihin tulee nykyiseen tapaan sisällyttää valtion viranomaisen velvoite tukea paikallisia viranomaisia. Valtion ja kuntien ympäristöhallintojen välille on suunniteltu pitkään toimivia yhteisiä sähköisiä toimintatapoja. Nyt on vaarana, että sähköisiä menettelyjä kehitetään ainoastaan valtion näkökulmasta.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen kuulemisen yhdistämisestä lupahakemuksen kuuluttamiseen on esitetty kaksi vaihtoehtoa. Kuntaliitto ei ota kantaa vaihtoehtojen paremmuuteen, mutta lausuu huolenaan YVA-menettelyyn liittyvän vuorovaikutteisuuden ja vaihtoehtojen arvioinnin vähenemisestä kummassakin vaihtoehdossa. Hyvän ehdotuksissa Kuntaliitto näkee mahdollisen päällekkäisen työn väheneminen eri viranomaisissa ja hankkeiden mahdollisen nopeutumisen.

Kuntaliitto esittää, että yhteyspisteviranomaisen suhde kuntien viranomaisiin ja uusiutuvan energian lupamenettelylakiin (UEL) arvioitaisiin kunta-vaikutusten osalta.

Pykäläkohtaiset kommentit

Laki eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa

2 § Ennakollinen ohjaus

LVV:lle ehdotettu koordinoiva rooli heti lupaprosessin alkuvaiheesta lähtien on säädösten muutos nykytilaan. Hakijan tulee tuntea hanke, sen vaatimat viranomaisprosessit sekä vaikutukset. Tämä on osa mm. ympäristönsuojelulain vaatimusta, että hakijalla on riittävä asiantuntemus hakemuksen laatimiseen ja riittävä tietämys hankkeen vaikutuksista (selvilläolovelvollisuus). Koordinointivastuu tulisikin olla pääsääntöisesti hankkeesta vastuussa olevalla. Hanketta koskevien kunnallisten päätösten ja lupien osalta hankkeesta vastaavan tulee kuitenkin varautua konsultoimaan erikseen toimivaltaisia kunnallisia viranomaisia.

4 § Yhteyspisteviranomainen

Euroopan unionin kriittisten raaka-aineiden asetus, nettonollateknologia-asetus sekä RED III-direktiivi ohjaavat myös kuntien viranomaisten päätös- ja lupamenettelyjä. Osa vaatimuksista ja tehtävistä on tarkoitus määritellä uusiutuvan energian lupamenettelylain (UEL) muutoksilla ja osa tehtävistä tulisi suoraan sovellettavista EU-asetuksista. Vastaavasti yhteyspisteviranomaisen tehtävät tulevat osin suoraan kriittisten raaka-aineiden asetuksesta ja nettonollateknologia-asetuksesta ja osa tehtävistä säädettäisiin UEL:n muutoksella. Lakiesityksessä näihin tehtäviin on suora viittaus EU-säädöksiin. Siltä osin kuin suhdetta kuntien viranomaisiin ei tulla säätämään UEL:ssa tulisi yhteyspisteviranomaiselle tulevat tehtävät ja toimivalta avata laajemmin vähintään perusteluissa.

Tulisi myös harkita pitäisikö yhteyspisteviranomaisen tehtävät ja toimivalta eritellä säädöstekstissä kaikkien kolmen EU-säännöksen osalta.

5 § Määräaikojen seuranta

Ehdotettu pykälä ei koske RED III-direktiivin mukaisten hankkeiden määräajan seurantaa. Pykälä velvoittaa kuitenkin myös kuntien viranomaisia ilmoittamaan erikseen tiettyjen hankkeiden (EU-asetuksissa määritellyt) lupa-asian vireille tulosta, täydellisestä hakemuksesta sekä päätöksen

tiedoksiantamisesta. Pykälässä edellytetään myös kuntien viranomaiset liittymään sähköiseen yhteyspisteeseen ja toimimaan sitä kautta, jos haki- ja sitä kautta asioi.

Pykälän perustelujen mukaan määräaikojen laskenta alkaisi ns. täydellisestä lupahakemuksesta. Vastaavasti perusteluissa pidetään tärkeänä, et-tä yhteysviranomaiselle toimitetaan tiedot jo hakemusten vireilletulosta, jotta määräaikoja voitaisiin seurata. Lauseet ovat keskenään ristiriitaisia. Perusteluissa tulee selventää mistä määräajan laskeminen aloitetaan ja mitä tietoja esimerkiksi kuntien viranomaisilta sen laskemiseksi edellytetään.

Rahoituksen puute on hidastanut kuntien tietojärjestelmien ja valtion Luvat ja valvontapalvelun välisten rajapintojen rakentamista. Niin kauan kuin toimivaa rajapintaratkaisua kunnan järjestelmään ei ole, kunnan viranomaiset joutuvat erikseen kirjautumaan valtion viranomaisen käyttämään järjestelmään ja syöttämään sinne tietoja käsin. Tämä on kuntaviranomaisten näkökulmasta hallinnollista taakkaa ja siten kustannuksia lisäävää ylimääräistä työtä. Järjestelmän käyttöönotossa on myös ollut haasteita. Ehdotuksen vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös tämän pykälän vaikutuksista kuntien viranomaisille ja varmistaa EU:n asetusten ja direktiivin mukainen riittävä resurssi kunnille.

7 § Käsittelyaikaa koskeva arvio

Toisen momentin viittauksella 12 §:ään tarkoitettaneen viittausta 13 §:ään.

17 § Lupahakemusten yhteiskäsittely

Ehdotuksen luvussa 5 säädetään yhteiskäsittelystä. Ilmeisesti yhteiskäsittelyluvan myöntämisen jälkeen tapahtuvat luvan valvonta, luvan muutokset tai toiminnan muutokset eivät tarvitse säädösmuutoksia, vaan näiden suhteen toimitaan erillislakien (ympäristönsuojelu-, vesi-, luonnonsuojelu- ja maa-aineslaki) menettelyillä. Lisäksi luonnonsuojelulain 83.4 §:n suhde vesilain tai ympäristönsuojelulain mukaisen luvan voimassaoloon jää auki.

Perusteluissa mainitaan pääosan maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupien toimivallasta kuuluvan kunnalle. Maa-aineslain muutoksella 424/2015 toimivalta on siirretty kunnalta kunnan ympäristönsuojelu-viranomaiselle.

Luonnonsuojelulaki

134 a § Muutoksenhaku yhteiskäsittelyasiassa

Luonnonsuojelulain mukaisten poikkeamisten valitusoikeutettujen piiri laajenee yhteiskäsittelytilanteissa. Tämä on hyvä laajennus.

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta

3 § Lain soveltamisala ja arviointimenettelyn soveltaminen

Hankkeesta vastaavalla on oikeus käynnistää arviointimenettely omasta aloitteestaan myös ilman 3 momentissa tarkoitettua päätöstä voi johtaa turhiin YVA-menettelyihin, jotka rasittavat eri viranomaisia. Tulisi myös selventää, voiko viranomainen keskeyttää arviointimenettelyn, jos lain asettamat edellytykset sille ei täyty.

17 § Arviointiohjelmasta kuuleminen

Arviointiohjelman kuulemista koskevaan pykälään tulee lisätä lausunto-pyyntöä koskevaan kohtaan, että pakollinen lausunto on pyydetty myös hankkeen vaikutusalueen maakuntien liitoilta. Ympäristövaikutuksiltaan merkittävät hankkeet ovat usein luonteeltaan seudullisia tai maakunnallisia. Tällöin hankkeissa tulee ottaa huomioon etenkin maakuntakaavoissa ja myös muissa maakunnallisissa suunnitelmissa päätettyjä ratkaisuja.

SUOMEN KUNTALIITTO

Miira Riipinen

Marko Nurmikolu

Johtaja, yhdyskunta ja ympäristö   Johtava juristi

1 luku Yleiset säännökset

-

2 luku Yhteyspisteviranomainen

-

3 luku Asioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

-

4 luku Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

-

5 luku Yhteiskäsittely

-

6 luku Asioiden ratkaiseminen

-

7 luku Erinäiset säännökset

-

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

-

Laki vesilain muuttamisesta

-

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

-

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio

-

Muut lakiehdotukset

-

Muut kommentit

-

Nurmikolu Marko
Suomen Kuntaliitto ry